

DOI : 10.33274/2079-4762-2023-54-2-79-89

JEL : F 20, F 21, F 29

УДК 347.7

Бочарова Ю. Г.,
д.е.н., професор

Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: bocharova@donnuet.edu.ua
e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

Кожухова Т.В.,
д.е.н., професор

Іщенко О.В.

Мантуленко О.В.,
здобувач вищої освіти

ishchenko_o@donnuet.edu.ua
e-mail: mantulenko@donnuet.edu.ua

СВІТОВИЙ РИНОК ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ: СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

UDC 332.13(477)

Bocharova Yu. G.,
Grand PhD in Economic sciences,
Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: bocharova@donnuet.edu.ua
e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

Kozhukhova T. V.,
Grand PhD in Economic sciences,
Professor

Ishchenko O. V.

Mantulenko O.V.

ishchenko_o@donnuet.edu.ua
e-mail: mantulenko@donnuet.edu.ua

THE GLOBAL MERGERS AND ACQUISITIONS MARKET: STATUS AND FEATURES OF TRANSFORMATION

Мета. Мета дослідження полягає у аналізі стану та особливостей трансформації світового ринку злиттів та поглинань у 2013-2022 рр.

Методи. У процесі дослідження використано такі методи та прийоми пізнання: аналіз і синтез, індукція та дедукція (для обґрунтування значення та ролі дослідження стану та особливостей розвитку світового ринку злиттів та поглинань), узагальнення та систематизація (для ідентифікації основних показників розвитку світового ринку злиттів та поглинань), аналізу рядів динаміки (для ідентифікації тенденцій та закономірностей розвитку, особливостей трансформації світового ринку злиттів та поглинань у 2013-2022 рр.), графічний (для наочного представлення особливостей розвитку світового ринку злиттів та поглинань).

Результати. На основі аналізу даних Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) було встановлено, що у 2013-2022 рр. світовий ринок злиттів та поглинань характеризувався динамічним розвитком, зокрема збільшенням сукупної вартості та кількості укладених угод із злиттів та поглинань; суттєвими структурними диспропорціями розвитку; значною варіативністю та зростанням середньої вартості угод із злиттів та поглинань, що спостерігалися в різних групах країн світу, різних сферах економіки. Так, встановлено, що у 2013-2022 рр. фіксувалося: збільшення сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань - сукупна вартість укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася більше, ніж на 444 млрд дол та становила станом на 2022 рік 706,6 млрд дол.; збільшення кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань - кількість укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася на 2827 угод та становила

станом на 2022 рік 7763 угод. Установлено, що найбільш динамічно зростаючим структурним елементом світового ринку злиттів та поглинань є відповідний ринок розвинених країн. Розвинені країни світу суттєво випереджають країни, що розвиваються, як за вартісними параметрами укладених угод із злиттів та поглинань, так і за кількісними. У макрорегіональному вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для Європи (в середньому 43,2% від сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань, 50,1% від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань), зокрема Європейського Союзу (в середньому 23,9% та 33,9% відповідно); Америки, зокрема Північної Америки (в середньому 33,4% та 22,8% відповідно); Азії (в середньому 11,3% та 11,5% відповідно), зокрема Східної та Південно-Східної Азії (в середньому 6,98% та 6,7% відповідно). У країновому вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для Сполученого Королівства, США, Австралії, Швеції, Франції, Канади, Швейцарії, Саудівської Аравії, Нідерландів, Китаю, Іспанії, Німеччини, Данії. На частку зазначених країн припадало понад 50% сукупної вартості та кількості укладених угод із злиттів та поглинань. У секторальному вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для третинного сектора економіки. Так, на третинний сектор економіки припадало в середньому 51,1% від сукупної вартості та 70,4% від сукупної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. У галузевому вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для таких галузей економіки, як: інформація та комунікація; видобувна промисловість; фінанси та страхування; транспортування та зберігання; фармацевтика, електроніка та електрообладнання; торгівля; професійні послуги; продукти харчування, напої та тютюн; нерухомість. На зазначені галузі в середньому припадало більше 70% від сукупної вартості та кількості укладених угод із злиттів та поглинань. Визначено, що середня вартість укладених угод із злиттів та поглинань в світі збільшилася в середньому на 37,8 млн дол та становила в 2022 році 91 млн дол. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в країнах, що розвиваються, була вищою, ніж середня вартість відповідних угод як в світі в цілому, так і в розвинених країнах. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в первинному секторі економіки суттєво перевищувала вартість угод із злиттів та поглинань в інших секторах економіки.

Ключові слова: злиття, поглинання, світовий ринок, угоди, вартість, кількість, розвиток особливості.

Постановка проблеми. Аналіз стану та особливостей розвитку світового ринку злиттів та поглинань є важливою складовою дослідження стану та особливостей розвитку світової економіки, світових ринків та міжнародних економічних відносин, нових інвестиційних можливостей, розгортання глобалізаційних процесів, тому цілком логічно, що в сучасних умовах геополітичної та гео економічної нестабільності, перманентних трансформацій контексту розвитку зазначена тема не тільки не втрачає своєї актуальності, але й значно актуалізується, що підтверджується динамікою наукових робіт, присвячених даній темі у міжнародній наукометричній базі Scopus [1]. Так, якщо із початку розгортання

глобалізаційних процесів у 1980-му році у базі Scopus було проіндексовано лише 6 робіт, присвячених даній темі, то у 2022 році їх кількість становила 1512. Таким чином, із 80-х років XX століття дотепер кількість робіт, присвячених цій актуальній темі, збільшилася більше, ніж у 252 рази.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження особливостей розвитку світового ринку злиттів та поглинань є предметом досліджень не тільки цілої низки як українських, так і зарубіжних вчених: Андерсон Г., Волш К., Фогель Б., Чанг Дж., Скотт А. [1], Птащенко О. [2], Толпежников Р. [3] та ін. [4], а й міжнародних інституцій: Конференція ООН з торгівлі та розвитку

(ЮНКТАД) [5], компанії Deloitte [6], Thomson Reuters [7], KPMG [8], PricewaterhouseCoopers [9], Boston Consulting Group [10] тощо.

Незважаючи на суттєвий внесок як окремих дослідників, так і міжнародних інституцій у розвиток теорії та практики функціонування та розвитку світового ринку злиттів та поглинань, багато аспектів цієї актуальної та багатоаспектної теми досліджені фрагментарно, потребують уваги наукової спільноти та подальшого розвитку. Одним таких аспектів, що становить сьогодні значний науковий та практичний інтерес, є аналіз стану та особливостей розвитку, зокрема трансформацій, світового ринку злиттів та поглинань у 2013-2022 рр.

Мета статті. Мета дослідження полягає у аналізі стану та особливостей трансформації світового ринку злиттів та поглинань у 2013-2022 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як свідчить проведений аналіз даних ЮНКТАД, у 2013-2022 рр.:

1. Сукупна вартість укладених в світі угод із злиттів та поглинань суттєво збільшилася (більше, ніж на 444 млрд дол – з 262,5 млрд дол у 2013 році до 706,6 млрд дол у 2022 році) та станом на 2022 рік перевищує 706,6 млрд дол. (рис. 1). Протягом періоду, що аналізується, динаміка сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань повною мірою відбивала особливості розвитку світової економіки. Глобальні кризи, такі як фінансова криза 2008 року, європейська боргова криза 2010 року та пандемія COVID-19, призвели до суттєвого зниження сукупної вартості угод із злиттів та поглинань у 2013 р., 2017 р., 2019 р. та 2020 р. При цьому слід зазначити, що ринок злиттів та поглинань країн, що розвиваються, більш чутливо реагував на глобальні кризові явища. Як наслідок, у зазначеній групі країн зменшення вартості укладених угод із злиттів та поглинань фіксувалося й у 2015 та 2016 рр.

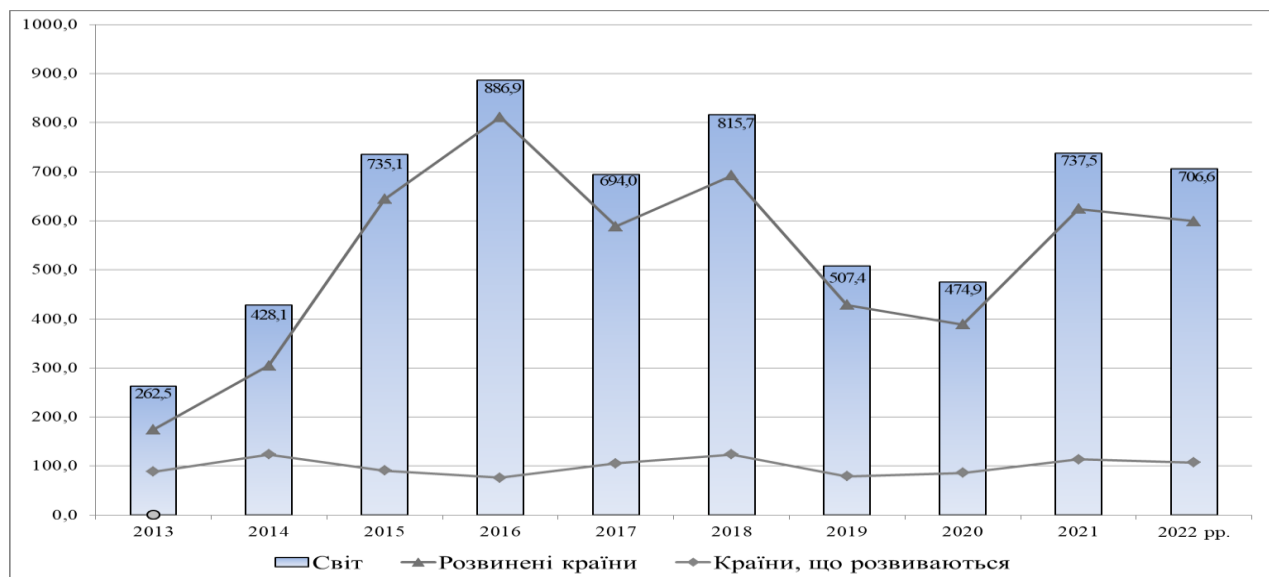

Рис. 1. Вартість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр., млрд дол
(складено авторами на основі даних джерела [5])

2. У структурі сукупних вартісних обсягів укладених в світі угод із злиттів та поглинань переважають угоди укладені розвиненими країнами. Так, протягом періоду, що аналізується, сукупні вартісні обсяги зазначеної групи країн становили в середньому

82,2% від сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Для порівняння на частку країн, що розвиваються, припадає в середньому 17,8% від сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Слід зазначити, що протягом 2013-2022 рр.

розвинені країни не тільки не втратили своєї частки, а й суттєво її збільшили – частка розвинених країн збільшилася з 66,4% у 2013 році до 84,8% у 2022 році, тобто на 18,4%. У цілому ж сукупні вартісні обсяги укладених розвиненими країнами угод із злиттів та поглинань збільшилися на 425 млрд дол (з 174,3 млрд дол у 2013 році до 599,3 млрд дол у 2022 році), країн, що розвиваються – на 19 млрд дол (з 88,2 млрд дол у 2013 році до 107,3 млрд дол у 2022 році).

3. Найбільша сукупна вартість укладених в світі угод із злиттів та поглинань припадала на такі макрорегіони, як Європа (в середньому протягом періоду, що аналізується, 43,2% сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань), зокрема Європейський Союз (в середньому – 23,9%), Північна Америка (в середньому – 33,4%), Азія (в середньому – 11,3%), зокрема Східна та Південно-Східна Азія (в середньому 6,98%).

4. Країнами-лідерами за вартісними обсягами укладених угод із злиттів та поглинань були: Сполучене Королівство (в середньому протягом періоду, що аналізується, 14,7% сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань), США (в середньому – 30,4%), Австралія (в середньому – 3,27%), Швеція (в середньому – 1,34%),

Франція (в середньому – 3,61%), Канада (в середньому – 2,98%), Швейцарія (в середньому – 3,35%), Саудівська Аравія (в середньому – 0,70%), Нідерланди (в середньому – 3,7%), Китай (в середньому – 2,8%). У 2013-2022 рр. більшості зазначених країн не тільки вдалося втримати свій статус країн-лідерів за вартісними обсягами укладених угод із злиттів та поглинань, а у суттєво збільшити свою частку. Виключення становили лише такі країни, як Канада, Нідерланди та Китай, частка яких у сукупній вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань протягом періоду, що аналізується, зменшилася.

5. Кількість укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася (на 2827 угод). Так, якщо у 2013 році у світі було укладено 4936 угод із злиттів та поглинань, то у 2022 році – 7763 угод. Якщо сукупна вартість укладених у світі угод із злиттів та поглинань змінюється синхронно до розвитку світової економіки, то динаміка кількості укладених в світі угод реагує на тенденції розвитку світової економіки із певним лагом запізнення (1 рік). Як наслідок, суттєве скорочення кількості угод на світовому ринку злиттів та поглинань спостерігалось у 2018 р., 2020 р. та 2022 р. (рис.2).

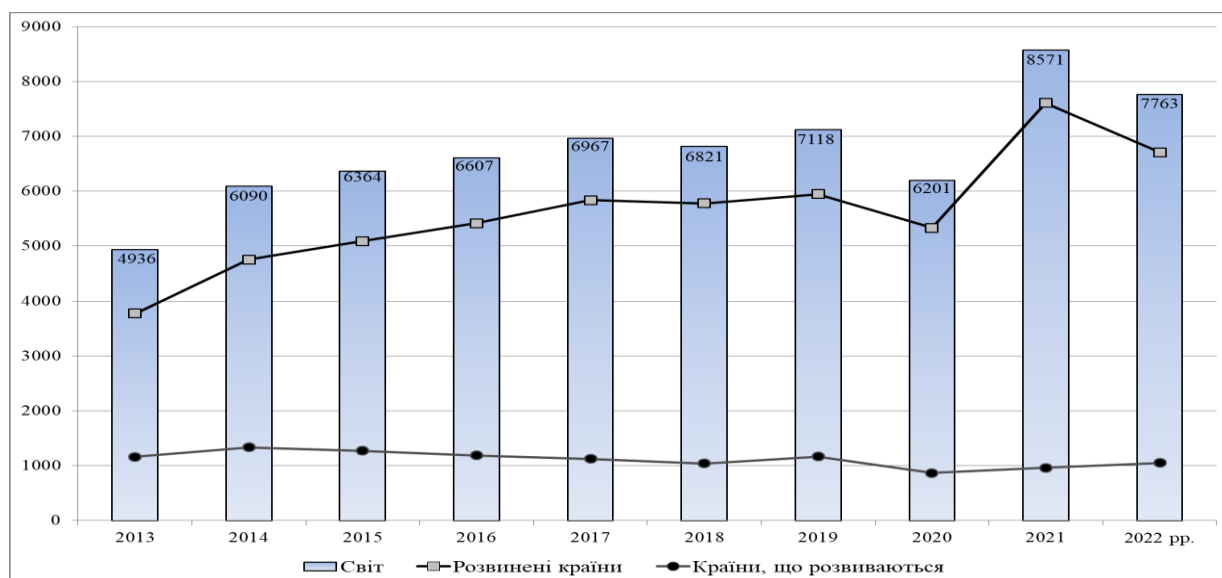

Рис. 2. Кількість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. (складено авторами на основі даних джерела [5])

6. Зміни кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань були пов'язані, в першу чергу, із активністю розвинених країн на світовому ринку злиттів та поглинань. Так, протягом 2013-2022 рр. кількість укладених розвиненими країнами угод із злиттів та поглинань збільшилася на 2937 угод (з 3773 угод у 2013 році до 6710 угод у 2022 році). Слід зазначити, що за аналогічний період, кількість укладених угод країнами, що розвиваються, зменшилася на 110 угод (з 1163 угод у 2013 році до 1053 угод у 2022 році).

7. Макрорегіонами-лідерами за укладеною кількістю угод із злиттів та поглинань були: Європа (на частку зазначеного макрорегіону в середньому припадає 50,1% від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань), зокрема Європейський Союз (33,9%); Америка, зокрема Північна Америка (22,8%); Азія (11,5%), зокрема Східна та Південно-Східна Азія (6,7%). При цьому протягом періоду, що аналізується, більшість зазначених макрорегіонів суттєво збільшили свої частку від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Так, протягом 2013-2022 рр. частка Європи у загальній кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася на 11,5%, Європейського Союзу – на 13,2%, Північна Америка – на 0,72%. Частка Азії від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. зменшилася на 6,8%, зокрема Південно-Східної Азії – на 5,2%.

8. Країнами-лідерами за кількістю укладених угод із злиттів та поглинань були США, Сполучене Королівство, Канада, Іспанія, Німеччина, Франція, Італія, Австралія, Нідерланди та Данія. На частку зазначених країн припадає в середньому 54,2% від загальної кількості угод із злиттів та поглинань. Країною-абсолютним лідером за кількістю угод із злиттів та поглинань є США, на частку яких припадало протягом періоду, що аналізується, в середньому 15,6% від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань.

9. Збільшилася середня вартість угод

із злиттів та поглинань. Так, якщо у 2013 році середня вартість укладених угод із злиттів та поглинань в світі становила 53,2 млн дол, то у 2022 році – 91 млн дол, тобто збільшення становило 37,8 млн дол (рис.3). Середня вартість угод із злиттів та поглинань в країнах, що розвиваються, була вищою, ніж середня вартість відповідних угод як в світі в цілому, так і в розвинених країнах. Так, якщо у 2013 році середня вартість угод із злиттів та поглинань в розвинених країнах становила 46,3 млн дол, у 2022 році – 89,3 млн дол, то у країнах, що розвиваються, 75,9 млн дол та 101,9 млн дол відповідно. Разом із тим середня вартість угод із злиттів та поглинань в розвинених країнах світу протягом періоду, що досліджується, збільшилася на 43,1 млн дол, країнах, що розвиваються – 26 млн дол. Таким чином, незважаючи на суттєві відмінності та переважаючу середньої вартості угод із злиттів та поглинань в країнах, що розвиваються, середня вартість угод із злиттів та поглинань в розвинених країнах зростала швидше, ніж в країнах, що розвиваються.

10. Найбільша сукупна вартість укладених в світі угод із злиттів та поглинань фіксувалася у третинному секторі світової економіки. Так, на третинний сектор економіки припадало в середньому 51,1% від сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Для порівняння, на первинний сектор припадало в середньому – 6%, вторинний – 42,9%. При цьому протягом 2013-2022 рр. частка первинного та третинного сектору у сукупній вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася (на 22,2% та 9,2% відповідно), вторинного сектору – зменшилася (на 31,5%, з 51,6% у 2013 році до 20,1% у 2022 році). Разом із тим, у абсолютному вимірі сукупна вартість укладених угод із злиттів та поглинань у всіх секторах економіки збільшилася: у первинному секторі – на 135,2 млрд дол (з -12,9 млрд дол у 2013 році до 122,3 млрд дол у 2022 році), у вторинному секторі економіки – на 6,9 млрд дол (з 135,5 млрд дол у 2013 році до 142,3 млрд дол у 2022 році), у третинному секторі – на 302 млрд дол (з 139,9 у 2013 році до 441,9 млрд дол у 2022 році).

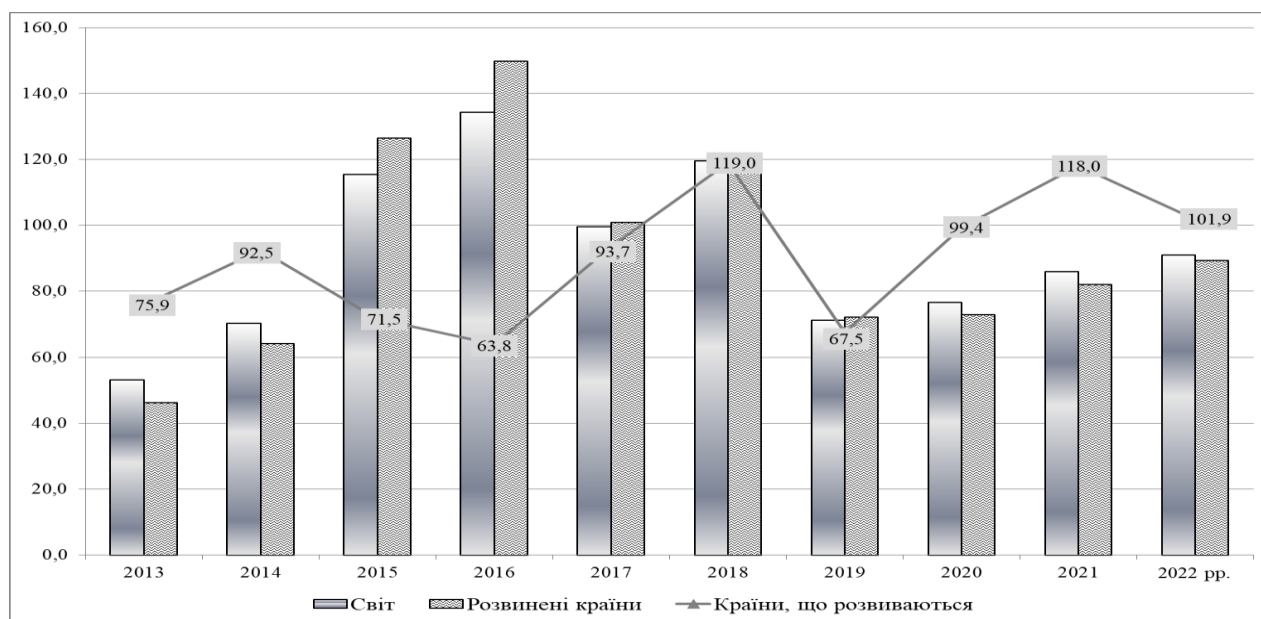

Рис. 3. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в світі, млн дол (складено авторами на основі даних джерела [5])

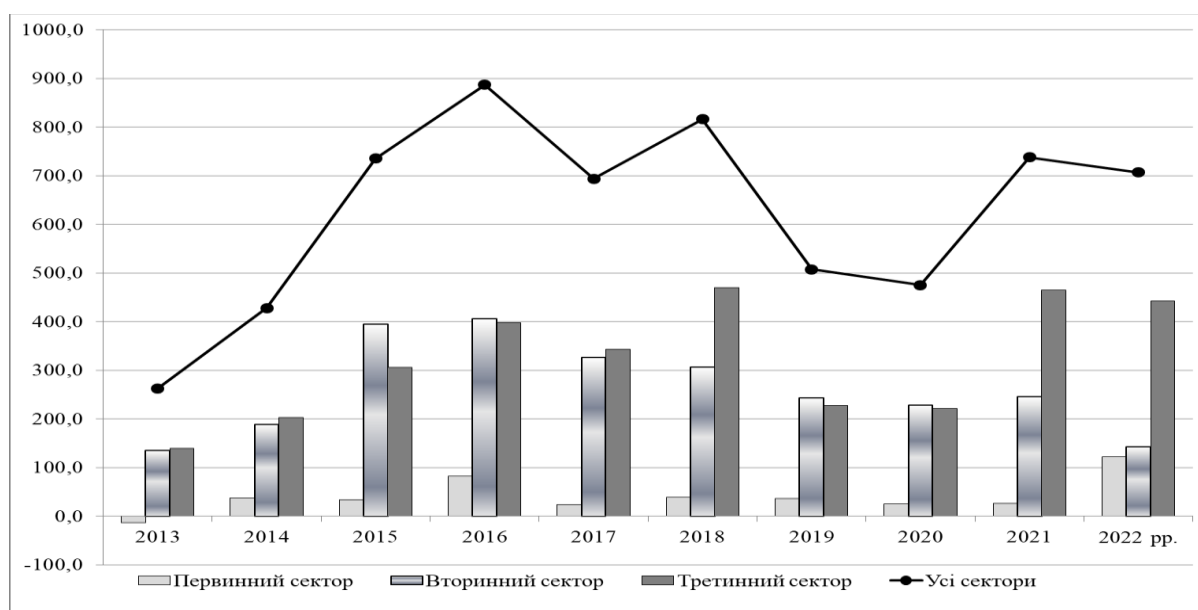

Рис. 4. Вартість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр., млрд дол (складено авторами на основі даних джерела [5])

11. Галузями-лідерами за сукупною вартістю укладених угод із злиттів та поглинань є: інформація та комунікація; видобувна промисловість; фінанси та страхування; транспортування та зберігання; фармацевтика, електроніка та електрообладнання; торгівля; професійні послуги; продукти харчування, напої та тютюн; нерухомість. На зазначені галузі припадає в середньому 73,5% від сукупною вартістю укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Абсолютним лідером за

часткою у сукупній вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань є інформація та комунікація. На частку зазначеної галузі припадає в середньому 18,4%. Для порівняння, на галузь «Продукти харчування, напої та тютюн» - 12%, фінанси та страхування – 8,6%.

12. Найбільша кількість укладених угод із злиттів та поглинань фіксувалася у третинному секторі світової економіки. Так, у 2022 році у третинному секторі економіки

було укладено 5968 угод, в той час, як в первинному секторі – 389 угод, вторинному – 1406 угод. Протягом 2013-2022 рр. у первинному секторі кількість угод із злиттів та поглинань збільшилася на 10 угод, третинному – на 2850 угод. У вторинному секторі протягом періоду, що аналізується, кількість угод зменшилася на 33 одиниці.

13. Галузями-лідерами за кількістю укладених угод із злиттів та поглинань є:

інформація та комунікація; професійні послуги; фінанси та страхування; торгівля; адміністративні та допоміжні послуги; нерухомість; транспортування та зберігання; комунальні послуги; охорона здоров'я; будівництво; електроніка та електрообладнання; видобувна промисловість; сільське господарство. На зазначені галузі припадає в середньому 75,2% від загальної кількості угод із злиттів та поглинань в світі.

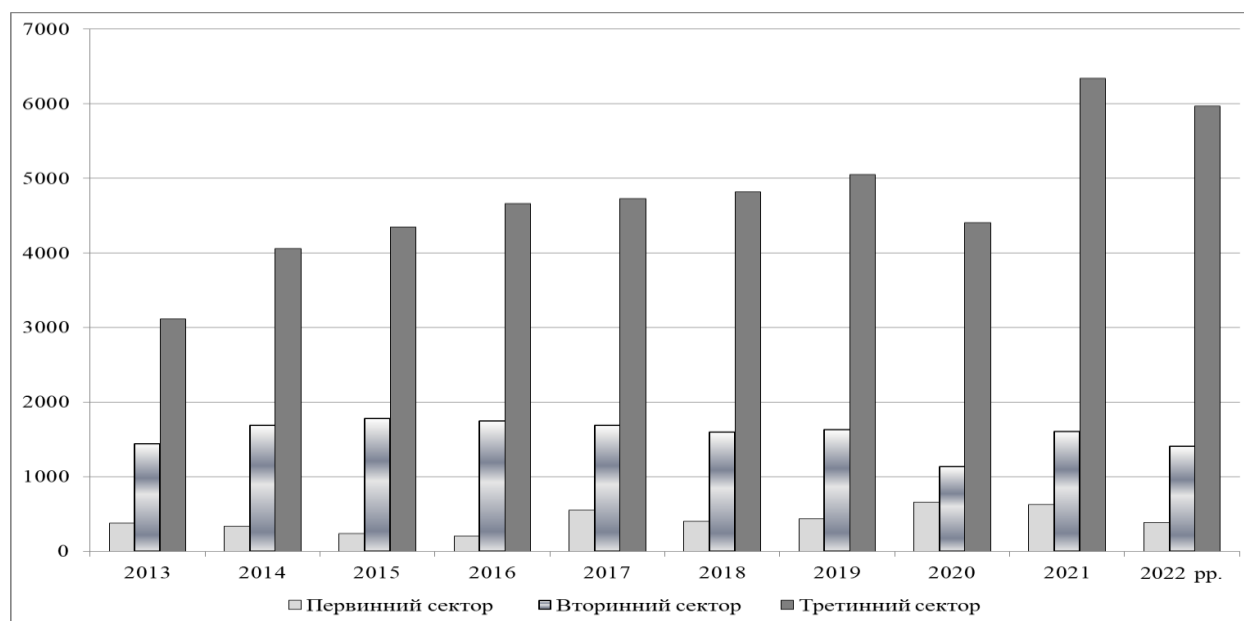

Рис. 5. Кількість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. (складено авторами на основі даних джерела [5])

14. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в первинному секторі економіки суттєво перевищує вартість угод із злиттів та поглинань в інших секторах економіки. Так, якщо середня вартість угод в первинному секторі економіки становить 140,2 млн дол, то у вторинному 97,7 млн дол, третинному – 59,5 млн дол. У 2013-2022 рр. середня вартість угод із злиттів та поглинань

збільшилась у всіх секторах економіки. Найбільше збільшення було характерно для первинного сектору – збільшення становило в середньому 348,5 млн дол, найменше – для вторинного сектору економіки – збільшення становило 7,1 млн дол. У третинному секторі економіки середня вартість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. збільшилася на 59,5 млн дол.

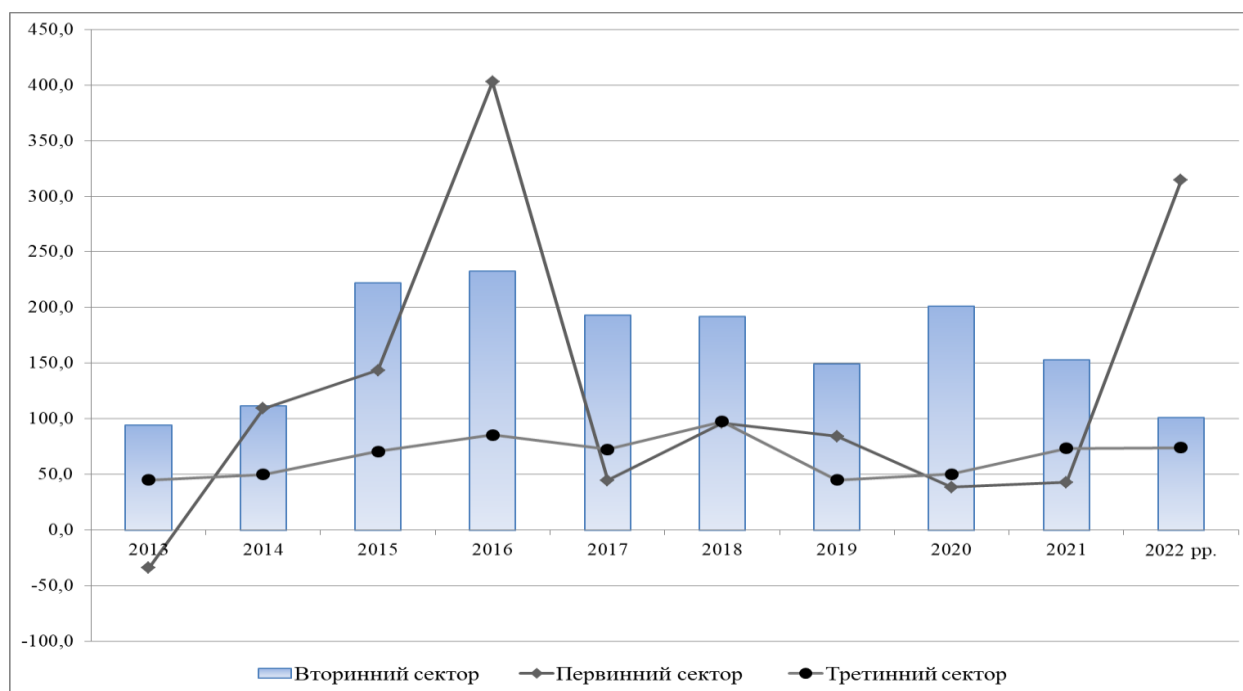

Рис. 6. Середня вартість угод із злиттів та поглинань у розрізі секторів економіки (складено авторами на основі даних джерела [5])

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволяє констатувати, що світовий ринок злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. характеризувався динамічним розвитком, що був синхронізований із розвитком світової економіки в цілому, цілою низкою специфічних особливостей та трансформаційних процесів. Так, у 2013-2022 рр. фіксувалося:

Збільшення сукупної вартості укладених в світі із злиттів та поглинань. Установлено, що протягом періоду, що аналізується, сукупна вартість укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася більше, ніж на 444 млрд дол та становила станом на 2022 рік 706,6 млрд дол.

Збільшення кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань. Установлено, що протягом періоду, що аналізується, кількість укладених в світі угод із злиттів та поглинань збільшилася на 2827 угод та становила станом на 2022 рік 7763 угод.

Суттєві структурі диспропорції розвитку світового ринку злиттів та поглинань.

Установлено, що найбільш динамічно зростаючим структурним елементом світового ринку злиттів та поглинань є

відповідний ринок розвинених країн. Розвинені країни світу суттєво випереджають країни, що розвиваються, як за вартісними параметрами укладених угод із злиттів та поглинань, так і за кількісними. Так, у 2013-2022 рр. сукупні вартісні обсяги укладених розвиненими країнами угод із злиттів та поглинань збільшилися на 425 млрд дол (з 174,3 млрд дол у 2013 році до 599,3 млрд дол у 2022 році), кількість укладених розвиненими країнами угод із злиттів та поглинань збільшилася на 2937 угод (з 3773 угод у 2013 році до 6710 угод у 2022 році). Таким чином, у 2013-2022 рр. на частку зазначеної групи країн припадало понад 70% як від сукупної вартості, так і кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань.

У макрорегіональному вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для Європи (в середньому 43,2% від сукупної вартості укладених в світі угод із злиттів та поглинань, 50,1% від загальної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань), зокрема Європейського Союзу (в середньому 23,9% та 33,9% відповідно); Америки, зокрема Північної Америки (в середньому

33,4% та 22,8% відповідно); Азії (в середньому 11,3% та 11,5% відповідно), зокрема Східної та Південно-Східної Азії (в середньому 6,98% та 6,7% відповідно).

У країновому вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для Сполученого Королівства, США, Австралії, Швеції, Франції, Канади, Швейцарії, Саудівської Аравії, Нідерландів, Китаю, Іспанії, Німеччини, Данії. На частку зазначених країн припадало понад 50% сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань.

У секторальному вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для третинного сектора економіки. Так, на третинний сектор економіки припадало в середньому 51,1% від сукупної вартості та 70,4% від сукупної кількості укладених в світі угод із злиттів та поглинань.

У галузевому вимірі найбільша сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань була характерна для таких галузей економіки, як: інформація та комунікація; видобувна промисловість; фінанси та страхування; транспортування та зберігання; фармацевтика, електроніка та електрообладнання; торгівля; професійні послуги; продукти харчування, напої та тютюн; нерухомість. На зазначені галузі в середньому припадало більше 70% від сукупна вартість та кількість укладених угод із злиттів та поглинань.

Значною варіативністю та зростанням середньої вартості угод із злиттів та поглинань, що спостерігалася в різних групах країн світу, різних сферах економіки. Так, установлено, що середня вартість укладених угод із злиттів та поглинань в світі збільшилася на 37,8 млн дол та становила в 2022 році 91 млн дол. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в країнах, що розвиваються, була вищою, ніж середня вартість відповідних угод як в світі в цілому, так і в розвинених країнах. Так, якщо у 2013 році середня вартість угод

із злиттів та поглинань в розвинених країнах становила 46,3 млн дол, у 2022 році – 89,3 млн дол, то у країнах, що розвиваються, 75,9 млн дол та 101,9 млн дол відповідно. Разом із тим середня вартість угод із злиттів та поглинань в розвинених країнах світу протягом періоду, що досліджується, збільшилася на 43,1 млн дол, країнах, що розвиваються – 26 млн дол. Середня вартість угод із злиттів та поглинань в первинному секторі економіки суттєво перевищує вартість угод із злиттів та поглинань в інших секторах економіки. Так, якщо середня вартість угод в первинному секторі економіки становить 140,2 млн дол, то у вторинному 97,7 млн дол, третинному – 59,5 млн дол. У 2013-2022 рр. середня вартість угод із злиттів та поглинань збільшилась у всіх секторах економіки. Найбільше збільшення було характерно для первинного сектору – збільшення становило в середньому 348,5 млн дол, найменше – для вторинного сектору економіки – збільшення становило 7,1 млн дол. У третинному секторі економіки середня вартість угод із злиттів та поглинань у 2013-2022 рр. збільшилася на 59,5 млн дол.

Список літератури

13. Scopus. URL: <https://www.scopus.com>.
14. Птащенко О. В. Особливості «злиття» та «поглинання» компаній у міжнародному бізнесі. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 34–39. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-34-39>.
15. Толпежніков Р. О., Толпежнікова Т. Г., Шишман Д. В. (2021). Світові тенденції та особливості розробки стратегії розвитку підприємств сфери рітейлу. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/12.pdf/.
16. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>.
17. UNCTAD. World Investment Report. URL:

<https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report/>.

18. Deloitte. M&A Services. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/services/mergers-and-acquisitions.html>.

19. Thomson Reuters. Mergers & Acquisitions. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/topic/mergers-acquisitions/>.

20. KPMG. Global M&A review and forecast. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2021/12/global-m-and-a-review-and-forecast.html>.

21. PricewaterhouseCoopers. Mergers and acquisitions. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/services/deals/corporate-finance/mergers-acquisitions.html>.

22. Boston Consulting Group. M&A Activity by Year: The BCG M&A Report Collection. URL: <https://www.bcg.com/capabilities/mergers-acquisitions-transactions-pmi/mergers-acquisitions-activity-by-year>.

References

13. Scopus. Available at: <https://www.scopus.com>.

14. Ptashchenko, O. V. (2021). *Osoblyvosti «zlyttia» ta «pohlynannia» kompanii u mizhnarodnomu biznesi* [Features of "mergers" and "acquisitions" of companies in international business]. *Biznes Inform* [Business Inform]. Available at: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-34-39>.

15. Tolpezhnikov, R. O., Tolpezhnikova, T. H., Shyshman, D. V. (2021).

Svitovi tendentsii ta osoblyvosti rozrobky stratehii rozvytku pidpriemstv sfery riteilu [Global trends and features of the development strategy of retail enterprises]. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/12.pdf/.

16. *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho* [Vernadsky National Library of Ukraine]. Available at: <https://www.nbuv.gov.ua/>.

17. UNCTAD. World Investment Report. Available at: <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report/>.

18. Deloitte. M&A Services. Available at: <https://www2.deloitte.com/us/en/services/mergers-and-acquisitions.html>.

19. Thomson Reuters. Mergers & Acquisitions. Available at: <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/topic/mergers-acquisitions/>.

20. KPMG. Global M&A review and forecast. Available at: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2021/12/global-m-and-a-review-and-forecast.html>.

21. PricewaterhouseCoopers. Mergers and acquisitions. Available at: <https://www.pwc.com/ua/en/services/deals/corporate-finance/mergers-acquisitions.html>.

22. Boston Consulting Group. M&A Activity by Year: The BCG M&A Report Collection. Available at: <https://www.bcg.com/capabilities/mergers-acquisitions-transactions-pmi/mergers-acquisitions-activity-by-year>.

THE GLOBAL MERGERS AND ACQUISITIONS MARKET: STATUS AND FEATURES OF TRANSFORMATION

Objective. The objective of the present study is to analyse the state and peculiarities of the transformation of the global M&A market in 2013-2022.

Methods. The following methods and techniques of cognition were used: analysis and synthesis, induction and deduction (to substantiate the importance and role of the study of the status and features of the global M&A market), generalisation and systematisation (to identify the main indicators of the global M&A market), analysis of time series (to identify trends and patterns of

development, features of transformation of the global M&A market in 2013-2022).), graphical (for a visual representation of the peculiarities of the global M&A market development).

Results. Based on the analysis of the data of the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), the author found that in 2013-2022 the global M&A market was characterised by dynamic development, in particular, an increase in the aggregate value and number of M&A transactions concluded globally; significant structural imbalances in development; significant variability and growth in the average value of M&A transactions observed in different groups of countries and different sectors of the economy. Thus, it is established that in 2013-2022 there was an increase in the total value of M&A transactions concluded in the world - the total value of M&A transactions concluded in the world increased by more than USD 444 billion and amounted to USD 706.6 billion as of 2022. Increase in the number of M&A transactions - the number of M&A transactions in the world increased by 2827 transactions to 7763 transactions as of 2022.

The article establishes that the most dynamically growing structural element of the global M&A market is the relevant market of developed countries. Developed countries are significantly ahead of developing countries both in terms of value and quantity of M&A transactions. In macro-regional terms, the highest aggregate value and number of M&A transactions were characteristic of Europe (on average, 43.2% of the aggregate value of M&A transactions in the world, 50.1% of the total number of M&A transactions in the world), in particular the European Union (on average, 23.9% and 33.9%, respectively); Americas, in particular North America (on average 33.4% and 22.8%, respectively); Asia (on average 11.3% and 11.5%, respectively), in particular East and South-East Asia (on average 6.98% and 6.7%, respectively). In terms of countries, the United Kingdom, the United States, Australia, Sweden, France, Canada, Switzerland, Saudi Arabia, the Netherlands, China, Spain, Germany and Denmark accounted for the largest aggregate value and number of M&A deals. These countries accounted for more than 50% of the total value and number of M&A transactions. In terms of sector, the tertiary sector of the economy accounted for the largest total value and number of M&A transactions. On average, the tertiary sector accounted for 51.1% of the total value and 70.4% of the total number of M&A deals concluded globally. In terms of industry sectors, the largest aggregate value and number of M&A transactions were in the following industries: information and communications; mining; finance and insurance; transportation and storage; pharmaceuticals, electronics and electrical equipment; trade; professional services; food, beverages and tobacco; and real estate. On average, these industries accounted for more than 70% of the total value and number of M&A transactions. It was determined that the average value of M&A transactions in the world increased by an average of USD 37.8 million and amounted to USD 91 million in 2022. The average value of M&A deals in emerging markets was higher than the average value of the corresponding deals both globally and in developed countries. The average value of M&A transactions in the primary sector of the economy is significantly higher than the value of M&A transactions in other sectors of the economy.

Keywords: mergers, acquisitions, global market, transactions, value, number, development, features.

Надійшла до редакції 06.12.2023